STRADA PALEOLOGU – FRAGMENT DE ISTORIE BUCUREŞTEANĂ

Victoria Gavril
Carmen Constantinescu

În volumul XIII, „Bucureşti – Materiale de istorie şi muzeografie", am prezentat „Un sit de istorie şi artă bucureşteană – strada Ştefan Luchian". În aceeaşi zonă este situată şi strada Paleologu.

Strada, ca de fapt întreaga zonă, intra într-un plan de demolare, fiind salvată doar de Decembrie 1989. Pentru păstrarea memoriei acestor străzi, la vremea respectivă s-a găsit soluţia întocmirii unor ample fişe de imobil, care stau la baza acestui articol.

Cercetarea de teren, care constă în descrierea clădirilor şi studiul socio-profesional, cât şi documentarea la dosarele din „Fondul Cărţii/Funciare", precum şi alte surse de istorie bucureşteană au fost realizate în perioada 1988–1989, de către Victoria Gavril, Carmen Constantinescu şi Florica Jebeleanu, iar fotografierea caselor, de către Dan Iliescu.

Parcurgând bibliografia existentă, s-a putut constata că Bucureştiul a cunoscut, de-a lungul timpului, mai multe împărţiri, administrative, primele fiind realizate în anii 1789, 1807, 1831, 1847, în care apare şi Târgul de Afară, cu mahalale ca: Negustori, Mântuleasa[1].

Pentru evoluţia zonei, date importante ne dau hârtiile şi planurile din colecţia muzeului.

Dacă planul Bucureştilor, din anul 1852, realizat de maiorul Arthur R. Borroczyn, apar mahalalele cu vii şi livezi[2], pe harta Bucureştilor din 1871, întocmită de maiorul Dimitrie Pappasoglu, apar deja; Calea Moşilor, Negustori, Mântuleasa.

Strada Paleologu este trasată în planul oraşului alcătuit de căpitanul Mihail Pantea, în anul 1921. Strada începea din calea Moşilor, intersecta strada Mântuleasa[4] traseu ce se menţine şi astăzi.

Paleologu este o stradă relativ mică, cu 25 de case ridicate la sfârşitul secolului XIX şi începutul secolului XX.

---

[1] Florian Georgescu, Aspecte privind împărţirea administrativă şi evoluţia demografică din Bucureştii anilor 1831–1848, Bucureşti, Materiale de istorie şi muzeografie, Buc. Vol. III, p. 53–55.

[2] Planul oraşului Bucureşti, de maior Rudolf Arthur Borroczyn, 1846–1852, Colecţia de hărţi şi planuri a Muzeului Muncipiului Bucureşti.

[3] Harta Bucureşti, capitala României, de maior Dimitrie Pappasoglu, 1871, colecţia de hărţi şi planuri a Muzeului Municipiului Bucureşti.

[4] Noul plan al oraşului Bucureşti, de căpitan Mihai C. If. Pantea, 1921, Colecţia de hărţi şi planuri a Muzeului Municipiului Bucureşti.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Pe partea fără soţ, la nr. 1, avem o construcţie din cărămidă, cu acoperiş din tablă, în două ape, parter şi un etaj, ridicată pe un plan în formă de „L". Ferestrele bipartite au ancadrament simplu, din zidărie, iar cornişa – tot din zidărie este uşor profilată. Deasupra primei camere, dinspre Calea Moşilor, este amenajată o terasă cu balustradă din fier. Imobilul are 5 camere.

La dosarul acestei clădiri[5] apar următoarele date: în anul 1919, Virgiliu Ion şi Eliza Manliu deţineau o casă: parter, două etaje şi un teren de 1760 m^2.

La alcătuirea Cărţii Funciare, în anul 1941, la această adresă îşi desfăşoară activitatea „S. A. CLĂDIREA ROMÂNEASCĂ", prin cumpărare în 1919 şi 1924, de la familia Manliu. În anul 1947, aici funcţiona un atelier mecanic „Spiropol", „Cinetehnica" şi „Comunitatea mozaică de rit ortodox".

La data ultimelor noastre cercetări pe teren, în anul 1989, în această clădire îşi desfăşoară activitatea „MAIA – DGEIFCA" – Întreprinderea Antrepriza de Foraj pentru alimentarea cu Apă, Bucureşti – brigada complexă nr. 1, care astăzi funcţionează sub denumirea de „SAFAR".

Nr. 3 este un bloc cu parter şi 5 etaje, din beton şi cărămida, cu acoperiş din tablă, în terasă. Clădirea are plan şi deschideri rectangulare; intrarea principală

Strada Paleologu, nr. 3 – În acest bloc, a locuit scriitorul Panait Istrati (1934–1935).

se face prin faţada vestică. Balcoanele se întind pe întreaga faţadă principală. La fiecare nivel se găsesc câte 3 apartamente, cu câte 2 şi 3 camere, plus dependinţe, excepţie făcând etajul 5, care are numai apartamente de 2 camere.

[5] Cartea funciară a Municipiului Bucureşti (C.F.M.B.), dosat 27571.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

La Cartea Funciară[6], am găsit următoarele date: în anul 1943, pe un teren de 485 m², se ridică o clădire cu subsol, parter și 5 etaje, fiecare nivel având câte 12 camere și dependințe. Succesiunea proprietarilor; în 1918, era proprietar Iacob Goldstein, în anul 1919, intra în proprietatea Primăriei orașului București. Prin cumpărare până în anul 1931, apar ca proprietari Ștefan Solacoglu și Constantin Solacoglu. Între 1931–1940, cumpăra și Jacques și Max Hailpern din New York. În perioada 1940–1948, tot prin cumpărare, funcționează aici fundația „Casa de pensionari și ajutoare a personalului Băncii Românești", din Str. Smârdan nr. 15. Între anii 1948–1988, blocul trece la IAL, cu excepția unui apartament de la etajul 5 care, în anul 1978 este cumpărat de familia Parota.

La etajul V a locuit scriitorul Panait Istrati, clădirea având, se pare, o placă memorială care, între timp, a dispărut. Recent, la intrarea în imobil, pe partea dreaptă, s-a montat o placă de marmoră cu următorul text: „În ac. casă a locuit de la 26 X 1934 – la 16 V 1935 scriitorul P. Istrati prieten al visătorilor și învinșilor". Deasupra textului, în medalion, în relief, este chipul scriitorului. În anul 1934, el venea din străinătate. Și-a petrecut aici ultima perioadă din viață, făcând traduceri și publicând texte de mai mică importanță, în ziarele vremii.

La etajul I, a locuit compozitoarea Hilda Jerea.

Imobilul de la nr. 5 are parter supraînalțat, etaj și este din cărămidă și beton, cu acoperiș de tablă în terasă. Construcția are plan neregulat și deschideri rectangulare. Pe fațada nordică sunt două intrări. La fiecare nivel sunt câte 2 apartamente cu câte 4 camere, cu dependințe și, la demisol, cu garaje.

Din istoricul clădirii[7] am constatat că în anul 1941, pe un teren de 225 m², se afla această construcție cu parter și etaj.

Între anii 1933–1938, proprietara este Gabriela Avner, din str. V. Lascăr, nr. 26, care primise prin act dotal averea de la această adresă.

Între anii 1938–1941, etajul intra, prin cumpărare, în proprietatea doctorului Dumitru Contescu și a soției acestuia, Georgeta (născută Bartolomeu).

Între anii 1938–1945, tot prin cumpărare, parterul intra în proprietatea Mariei Angela Bolintineanu (născută Bartolomeu).

În perioada 1945–1948, Samuel și Violeta Rikkel devin și ei proprietari prin cumpărare, la fel ca Ladislau Braumann, din Calea Moșilor, nr. 126, în anul 1948.

La data efecturării cercetării pe teren (1988), clădirea era proprietatea IAL.

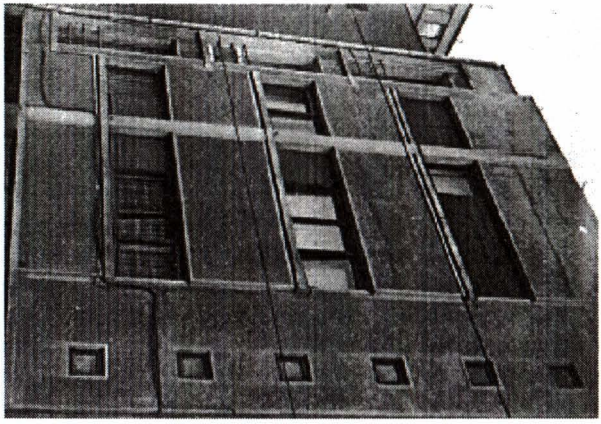
Pe strada Paleologu, la nr. 5A, se ridica un bloc cu parter și 3 nivele, din cărămidă și beton, cu acoperiș în terasa, din tablă. Clădirea are un plan neregulat, cu deschideri rectangulare și intrarea pe fațada sudică. Pe această parte, ca și

[6] C.F.M.B., dosar 27543.
[7] C.F.M.B., dosar 27544.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

pe fațada estică, are balcoane. Cu excepția unor decrosuri în tencuiala, nu are alte ornamente exterioare.

La alcătuirea Cărții Funciare[8], blocul avea 3 apartamente şi o garsonieră. În anul 1988, situația pe teren era următoarea: la parter erau garaje şi un apartament de 2 camere cu dependințe. La etajele II şi III erau câte 4 camere

Strada Paleologu, nr. 5 A – Bloc în stil modern – arhitect Marcel Iancu.

cu dependințe. Conform dosarului clădirii, în anii 1932–1933; 1941 – Clara şi Marcel Iancu din str. Caimatei, nr. 20, în calitate de antreprenor şi arhitect, încheie un contract de construcție cu Esther Maria Louise Contuniani şi cu Cecilia dr. Th. Fischer, devenind astfel coproprietar.

Situația pe nivele este următoarea:

– parter: între 1941–1947, proprietar prin cumpărare este Otto David, funcționar la Şcoala evreiască. În anul 1988, parterul era parțial deținut de IAL.

– etajul I: între anii 1941–1942, Leia Charlotte David (născută Costiner), devine proprietară prin cumpărare, în anul 1988, este proprietate IAL.

– etajul II: este cumpărat, în anul 1933, de Cheina Cecilia dr. Fischer, de la care, în anul 1939, cumpăra Victoria Vasilescu Voljean (născută Tănulescu). În 1988, etajul II este deținut de IAL.

– etajul III: prin cumpărare, proprietari în perioada 1933–1977 erau Escher şi M. L. Cantuniani (născută Goillet) şi arhitectul Alexandru Cantuniani, de la care cumpăra inginerul Mihai Florentin, proprietar şi în anul 1988.

Blocul de la nr. 58 are parter, trei nivele şi mansarda. Construcția este din cărămidă şi beton, iar acoperişul din tablă, terasat. La bază are un plan neregulat, cu deschideri rectangulare. Intrarea principală se face dinspre vest. Pe fațada de la vest şi est are balcoane. Nu prezința ornamente exterioare.

Blocul are 9 apartamente astfel distribuite:

– parter: 2 apartamente, a câte 2 camere, cu dependințe;

– etaje: câte 2 apartamente a câte 2 şi 3 camere, cu dependințe:

– mansarda: o garsonieră.

[8] C.F.M.B., dosar 27545.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Conform dosarului[9] de la Arhivele Municipiului Bucureşti, în anii 1932–1934, 1941, cumpăra Clara şi arhitect Marcel Iancu, din Paleologu S.A. Aceştia, la rândul lor, vând, după cum urmează:

– apartamentul 1: între 1940–1941 este cumpărat de Maria Alexandrescu, care, la rândul ei, vinde familiei Lucia şi Radu Mărgineanu.

– apartamentul nr. 2: în anul 1934, este cumpărat de Clarisa Mutterperl (născută Cohn) şi îl deţine până în 1946.

– apartamentul nr. 3: în perioada 1934–1946 este deţinut de Dorel Cohn prin cumpărare.

Apartamentele 1, 2 şi 3 erau proprietate IAL, la data cercetării în teren.

– apartamentul 4: între anii 1937–1941, proprietară prin cumpărare era Dalila Damian, născută Perieteanu (profesoară la Şcoala de Fete din Bacău). În anul 1988, proprietar prin moştenire este Gh. Suceveanu, pensionar.

– apartamentul 5: între 1934–1941 este deţinut prin cumpărare, de către Sofia Wainberg, care locuia la Paris. În anul 1988, era proprietate IAL.

– apartamentul 6: 1939–1941, proprietar prin cumpărare este Eugenia Colonel Georgescu (născută Scornişanu). În anul 1988, moştenitor al apartamentului este dr. C. Georgescu, pensionar.

– apartamentul 7: în anul 1941, este cumpărat de Alexandru Carp, din Constanţa. Prin moştenire, intră în proprietatea dr. Filotti.

– apartamentul nr. 8, de la parter şi apartamentul 9 de la mansarda aparţineau în perioada 1932–1946, arhitectului Marcel Iancu. În anul 1988, era deţinut de IAL.

Blocul de pe strada Paleologu nr. 7 se afla situat la intersecţia cu strada Negustori.

Clădirea are parter, 3 etaje şi mansarda. Construcţia este din cărămidă şi beton, cu acoperiş din tablă în terasă. Clădirea se ridica pe un plan în formă de „U", cu deschideri rectangulare. Intrări are pe faţadele vestice şi estice, iar balcoane – pe faţada estică. Nu are ornamente exterioare.

La fiecare nivel sunt câte 2 apartamente, cu câte 3 camere şi dependinţe.

Conform dosarului[10] de la Cartea Funciară, în anul 1932, proprietar era Mihail Paleologu. În acelaşi an, cumpăra Edmund Budişteanu (Edmund Gobel), care îl deţine până în anul 1943, când, prin confiscare, intra în posesia „Centrului Naţional de Romanizare" (C.N.R.). În anii 1944–1946, prin repunerea în drepturi, Edmund Budişteanu îşi recăpăta imobilul. La data cercetării pe teren (1988), blocul este proprietate I.A.L.

Tot pentru istoricul casei, aflăm din Cartea de telefon a Bucureştiului, editată în 1929, că Mihail Paleologu era avocat la Ministerul de Finanţe.

Din Cartea de telefon a anului 1947, reiese că în acest imobil mai locuiau: Zeno Câmpeanu, Alex. Dumitrescu (avocat), Nicolae Tomescu, S. Lambiri, Emil

[9] C.F.M.B., dosar 27547.
[10] C.F.M.B., dosar 27548.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Livezeanu, Florin Nanoiu (avocat), Tiberiu Rosein (radiolog, cu cabinet), Sorin Schian (dr. radiolog, cu cabinet).

Pe celălalt colţ cu str. Negustori, se află imobilul cu nr. 9.

Construcţie solidă, din cărămidă, cu acoperiş din tablă în mai multe ape, având demisol, parter supraînălţat şi 2 etaje. La parter deschiderile sunt în arc în plincintru, iar etajele – uşor decroşate pe faţada dinspre str. Paleologu, sunt susţinute ornamental prin două console cu caneluri. Ferestrele de la etaje sunt rectangulare şi sus au medalioane florale în relief. Sub cornişă avem benzi ornamentale din zidărie.

În dosarul[11] de la Cartea Funciară, la această adresă figurează trei corpuri de clădiri pe un teren de 1080 m^2. Corpul principal avea parter, 2 etaje şi mansardă. La parter erau 5 camere cu dependinţe, la etaje câte 6 camere, cu dependinţe şi la mansardă, 2 camere cu dependinţe.

Corpul al II-lea avea numai parter cu 5 camere şi dependinţe, iar corpul al treilea, parter, avea 4 camere, cu dependinţe.

În anul 1920, proprietar era Alecu Plopeanu, care, în acelaşi an, îl vinde colonelului Victor Marinescu.

În anul 1947, apare un alt proprietar, pe nume A. Marcu, doctor.

La nr. 11, clădirea are un singur nivel, este din cărămidă cu acoperiş din tablă, în pante. Planul este în formă de „L", cu deschideri rectangulare şi intrarea pe partea vestică, printr-o marchiză din sticlă şi fier forjat. Nu are ornamente exterioare. Casa are 6 camere şi dependinţe.

Din istoricul imobilului[12] am scos următoarele date: în anul 1941, pe 210 m^2, se ridica o casă cu 4 camere şi dependinţe.

Succesiunea proprietarilor este următoarea:

– 1936 – proprietara este Alexandrina Minculescu.

Între anii 1936–1941, proprietari prin moştenire devin Dumitru şi Elisabeta Botas (născută Lincariu).

În anul 1988, proprietară, tot prin moştenire, este Alexandrina Vijloi.

Nr. 13: la acest număr exista o clădire cu un singur nivel. Construcţia este din cărămidă, cu acoperiş din tablă, în pante. Imobilul are un plan în formă de „L", cu deschideri rectangulare şi intrarea pe faţada sudică, cu o copertină din sticlă şi fier forjat. Ca decoraţii exterioare: cornişa pe console, din zidărie, ancadramente cu ghirlande, bosaje.

La data cercetării pe teren, imobilul avea 4 camere cu dependinţe şi o cameră mansardată, cu bucătărie.

În dosarul[13] clădirii găsim următoarele date: pe 225 m^2, de teren se ridică o casă cu parter, 4 camere şi dependinţe, iar la mansardă, 2 camere şi dependinţe.

În anul 1911, proprietara era Alexandrina Minculescu, de la care cumpăra, în acelaşi an, familia Matilda şi Iacob Marcu. La rândul lor, aceştia vând, în

[11] C.F.M.B., dosar 27549.
[12] C.F.M.B., dosar 27550.
[13] C.F.M.B., dosar 27551.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

anul 1944, lui Ion Tabacu, din str. Traian nr. 73. În anul 1988, casa era deținută de I.A.L.

Iacob Marcu apare și în cartea de telefon, la această adresă, în 1929.

Pe strada Paleologu, la nr. 15, se afla un bloc cu parter, și 3 etaje, construit din cărămidă și beton, cu acoperiș de tablă, în terasă. Imobilul se ridică pe un plan neregulat are deschideri rectangulare și balcoane. Intrarea se face pe fațada vestică. Apartamentele sunt astfel dispuse:

– parter: 2 apartamente cu câte 3 camere și dependințe.
– etajul I și II: câte 2 apartamente cu câte 3 și 4 camere, cu dependințe.
– etajul III: câte 2 apartamente cu câte 3 camere și dependințe.

La dosarul[14] imobilului, s-au găsit următoarele informații: în anul 1941, pe un teren de 225 m², se afla o clădire cu parter și 3 etaje, astfel: la parter – 2 apartamente; la etajele I și II, câte 2 apartamente și la etajul III, 2 apartamente și o garsonieră.

În anul 1939, proprietara era Betty Steimpled, de la care cumpăra Nadia Ștefănescu (născută Petrov), din Ploiești.

În Cartea de telefon din anul 1947, mai apar următorii locatari: A. Goldstein, Theodor Loghi, Gh. Mangulins, C-tin Mincu.

În anul 1988, blocul era în administrația I.A.L.

Pe partea cealaltă a străzii Paleologu, numerotarea începe cu clădirea de la nr. 2. Aici se găsește un bloc – parter și 3 etaje – construit din cărămidă și beton, cu acoperiș din tablă, în pantă. Clădirea are un plan neregulat și deschideri rectangulare. Intrarea principală se face pe fațada estică. Nu are ornamente exterioare.

– parter: 3 garsoniere.
– etajul I: 1 apartament de 3 camere și o garsonieră.
– etajul II: 2 garsoniere și un apartament de 3 camere cu dependințe.
– etajul III: 2 garsoniere și 2 apartamente de câte 3 camere.

Din dosarul[15] clădirii de la Arhivele Municipiului București, am cules următoarele date: în anul 1941, la această adresă se află un bloc – parter și 3 etaje – pe 340 m². Imobilul avea 8 garsoniere și 6 apartamente a câte 3 camere.

În anul 1936, Adolf Bercovitz îl vinde lui Gustav Lewenschi. De la acesta din urmă, în anul 1943, blocul va fi cumpărat de „Casa de pensionari a personalului Institutului Național al Corporației" din str. Take Ionescu nr. 7.

Conform Cărții de telefon din anul 1947, la această adresă mai locuiau Marcel Catz (doctor), Iuliana Ianos, Luly Isac (avocat) Herbert Pwretz, Wilhelm Lupul (avocat), Iogan Mavrodin.

Nr. 4 – Aici se ridica un bloc – parter și 2 etaje – construit după planurile arhitectului Dem. Săvulescu, în anul 1935.

Construcția – din cărămidă și beton – are un acoperiș din tablă, cu terasă; intrarea se face prin fațada estică, iar nivelele superioare sunt în decros, cu balcoane acoperite și fără ornamente exterioare.

[14] C.F.M.B., dosar 27552.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

La parter există 2 apartamente cu câte 2 şi 4 camere, cu dependinţe.

La etajele I şi II sunt câte o garsonieră şi câte 2 apartamente.

La dosarul[16] imobilul, se poate afla amănunţit o succesiune a proprietarilor terenului:

În anul 1908, proprietar era Ernest Chiriac.

Între 1908–1935, prin cumpărări, terenul intră în posesia următorilor proprietari: Adolf, Erida şi Bruno Bercovitz, Beatrice, Laporta şi Rene Blumberg.

De la aceştia, în anul 1935, terenul este cumpărat de Lelia Margulia şi Francisca Ilarnik.

În acelaşi an, terenul este cumpărat de Florica Ionescu Brăila, care construieşte blocul, iar apartamentele le vinde după război.

Între anii 1943–1944, blocul este confiscat de „Centrul Naţional de Romanizare" – C.C.N.R.I.

După război situaţia a fost următoarea:

– apartamentul 1: între anii 1945–1947, prin donaţie, revine Mariei Mazilu (născută Florescu-Brăila), care, în 1947, îl vinde familiei Marcel şi Mira Solomon. În anul 1988, proprietari prin cumpărare sunt familiile Ionescu şi Olteanu.

– apartamentul 2: între 1945–1947, prin donaţie, revine tot Mariei Mazilu. În anul 1988, este proprietate I.A.L.

– apartamentul 3: între anii 1948–1988 este proprietatea Victoriei Ştefănescu, prin cumpărare.

– apartamentul nr. 4: între 1947–1948, este în proprietatea Margaretei Mittelman. În 1988, este deministrat de I.A.L.

– apartamentul nr. 5: în 1945 este cumpărat de Ana Munteanu (Grungery). La cercetarea pe teren, efectuată în 1988, am găsit doi proprietari: Virgil Cojan şi familia Dorios.

– apartamentul nr. 6: în perioada 1945–1947, este deţinut de Israel Feller. În anul 1970, este cumpărat de Anastasia Budică.

– apartamentul nr. 7: în anul 1948 este cumpărat de locotenent comandor Gheorghe Ursenescu. În anul 1988, proprietar este Marin Nedelcu, profesor.

La nr. 6 avem o clădire cu parter, etaj şi mansardă. Construcţia din cărămidă are acoperiş de tablă, imitând ardezia. Cu un plan şi deschideri rectangulare; intrarea se face în decros, pe faţada sudică, având uşa din sticlă şi fier forjat. Exteriorul clădirii este bogat decorat cu lucarne, cornişe pe console din zidărie, dedesubtul cărora se află o bandă de ove. Deasupra intrării este un balcon din zidărie şi fier forjat. La cheia ferestrelor de la parter există volute încadrate decorative vegetale. La fiecare nivel se găseşte câte un apartament cu 3 camere fiecare, şi dependinţe.

Situaţia imobilului[17], în anul 1942, era următoarea: pe un teren de 245 m^2, se afla o casă cu parter, etaj şi mansardă, având aceeaşi împărţire ca mai sus.

[15] C.F.M.B., dosar 27581.
[16] C.F.M.B., dosar 27582.
[17] C.F.M.B., dosar 27583.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Terenul îi aparţinea lui Ernest Chiriack. Între anii 1903–1942, prin cumpărare, proprietar devine Dumitru Voinea. În anul 1988, este proprietar I.A.L.

Din Cartea de telefon (1929), aflăm că Dumitru Voinea deţinea o fabrică metalurgică.

Cartea de telefon din anul 1947 are la această adresă şi următorii locatari: I. Cosacescu, Ana Ghenu şi O. Millian (doctor docent universitar).

La nr. 8 este o clădire parter şi etaj, din cărămidă, cu acoperiş din tablă imitând ardezia, care este parţial în ape, parţial mansardat. Planul este în formă de „L"; are deschideri rectangulare şi cu arce în plincintru şi maner de cos. Pe partea sudică sunt două intrări. Cornisa este pe console din lemn şi din zidărie în alternanţa cu medalioane florale. Pe faţada estică se află un

Strada Paleologu, nr. 8 – Imobil construit în anul 1908 (inscripţie pe feroneria balconului).

scut, cu iniţialele primului proprietar: B. B. (Bernard Blumenthal). La etaj sunt două balcoane, unul din fier forjat şi zidărie; celălalt, dinspre stradă, este acoperit şi este ornat cu două arcade din metal ajourat, pe care este înscris anul construcţiei: 1908.

La demisol există o garsonieră, iar la parter şi etaj, câte un apartament de 3 camere şi dependinţe.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Dosarul[18] imobilului ne dă următoarele informaţii: în anul 1941, pe un teren de 150 m², se găsea casa cu 8 camere şi dependinţe.

Între anii 1904–1913, proprietar este Bernard Blumenthal.

Între 1913–1941, proprietari prin cumpărare devin Albert şi Cazimir Balcot, farmacişti, care apar şi în Anuarul Bucureştilor din 1918. De la aceştia cumpăra în anul 1941, familia Maria şi Teodor Dumitrescu, din str. N. Iorga, nr. 31. Între anii 1947–1948, deţinătoare este Constanţa Savescu, care vinde la rândul ei, lui C-tin Negulescu, profesor. În anul 1988, casa era în proprietatea familiei Ion şi Maria Dona.

În Cartea de telefon din anul 1929, apare farmacistul Albert Belcot, în calitate de proprietar.

În Cartea de telefon din anul 1947, apare şi Herman Stern ca locuind la această adresă.

La nr. 10 se află o clădire (parter şi mansardă) construită din cărămidă, cu acoperiş din tablă, imitând ardezia. Casa are un plan rectangular, deschidere cu arc în plincintru, iar intrarea în decros, pe faţada sudică, cu acoperiş din sticlă şi fier forjat. Clădirea are ornamentaţii pe toate faţadele, ele constând în lucarne, cornise pe console din zidărie, denticuli, ferestre cu ancadramente profilate şi volute cu ghirlande în partea superioară. Pe faţada vestică sunt balcoane cu balustri, bosaje şi bandouri. Casa are 8 camere şi dependinţe.

În anul 1941, la alcătuirea Cărţii funciare[19], împărţirea casei era aceeaşi.

Între 1906–1932, proprietar este Ioan P. Cristu. În 1932, devin proprietari moştenitorii lui Cristu, care vând lui Max şi Ida Kohnfeld. Aceştia, la rândul lor, vând, în 1941, Ecaterinei Muradian (născută Nicolae). În 1947, casa era încă deţinută de familia Muradian, Anton Muradian, negustor, apărând în Cartea de telefon din 1947.

În anul 1988, casa era proprietate I.A.L. Casa deţine sobe din faianţă albă, cu decoraţiuni: auriu, bleu şi verde.

Pe strada Paleologu, nr. 12, colţ cu strada Negustori, se găseşte o frumoasă casă, construită după un plan dreptunghiular, uşor rotunjit pe colţ. Construcţia este din cărămidă, cu acoperiş mansardat, din tablă, cu ferestre rectangulare, mono-, bi- şi tripartite, pe trei laturi, iar pe colţ – una rotundă, la mansardă: ferestrele cu ancadramente puternic decrodate şi ornamentate cu ghirlande florale de o parte şi alta a cheilor. Pervazele sunt solide, cu console, iar sub ele – cartuşe cu flori. Intrarea principală a se făcea pe faţada din curte, prin uşa cu arc în maner de cos, copertina urmând arcul uşii. Ca decoraţie – banda cu denticuli. Casa are 10 camere şi dependinţe.

Conform dosarului[20] casei, în anul 1903, proprietar era Radu Porescu. Între anii 1903–1932, proprietar era Birof (Birschoff), care, în 1932, îl vinde Elizei g-ral Tr. Grigorescu (născută Titorianu).

În anul 1945, proprietari erau prin donaţie, Paraschiva Atanasiu (născută Grigorescu) şi I. Athanasiu, general doctor. Aceştia apar alături de proprietatea de stat, şi în anul 1988.

[18] C.F.M.B., dosar 27584.
[19] C.F.M.B., dosar 27585.
[20] C.F.M.B., dosar 27844.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

În 1989, la parter, exista proprietatea familiei Athanasiu, iar la mansardă, proprietatea este a I.A.L. Casa avea 4 sobe din faianță de Meissen și vitralii.

La nr. 4, imobilul principal este așezat pe latura din spate a curții. Construcția este din cărămida cu acoperiș din tablă. Cu un plan neregulat, casa are parter și etaj. Ca decorațiuni, are cornișa din zidărie. Pe fațada dinspre stradă, cu deschideri rectangulare, apar mici ancadramente din zidărie, la uși și ferestre. Pe latura din dreapta a curții sunt construcții mici, folosite ca bucătării. În casă sunt patru apartamente a cîte 2 camere.

Conform Anuarului Bucureștiului din anii 1910 și 1918, proprietar era Romulus Poriescu.

În Anuarul Bucureștiului din anul 1929, proprietar era Alexandru Brischoff, care deținea Societatea petrolieră „Apollo".

În anul 1932 – Leon Filderman, inginer și Malvia (născută Birschoff), cumpărau de la George Brisov (?).

În dosarul[21] casei, pe perioada 1932–1941, apare ca proprietari Leon Filderman, care avea 782 m^2 de teren și casa cu parter și etaj, cu 7 camere, laborator, băi, spălătorie.

În anul 1947, pe lângă aceștia, mai apare ca proprietar și Wolf Fleischer, doctor.

În 1988, casa este proprietate I.A.L.

La nr. 16, exista o casă din cărămidă, cu acoperiș din tabla, în mai multe ape, cu un plan în formă de „L", partea din față cu parter supraînălțat, iar cea din spate, cu parter și etaj.

Ca ornamente exterioare sunt cornișe în zidărie și bosaje la colțuri. Partea din față are ferestre bipartite, deschise în arc subînălțat, iar în spate – rectangulare. Casa are patru intrări, una spre stradă și trei pe fațada dinspre curte. Deasupra intrării principale exista o copertină din fier și sticlă. Casa are 7 camere și dependințe.

Istoricul casei este comun cu cel de la nr. 14, existând un singur dosar la Cartea funciară[22] pentru cele două proprietăți.

În anul 1989, clădirea era proprietate I.A.L.

La nr. 18, 20 A și 20 B, se găsesc trei construcții din cărămidă, cu acoperiș de tablă. Clădirile sunt dispuse astfel: cele de la nr. 18 și 20 B sunt la stradă, lăsând între ele o curte interioară pe a cărei latură din spate se află casa cu nr. 20 A Clădirile de la nr. 18 și 20 B au parter supraînălțat, etaj și mansardă, fiind paralele și simetrice, cu plan rectangular și deschideri rectangulare, cu câte 2 intrări (la nr. 18 pe fațada sudică și la nr. 20 B pe cea nordică) sunt în plincintru. Decorația exterioară este formată din cornișe și console de zidărie, ambele clădiri având pe colț câte un balcon pe console în volute și cu balustri și ușa-fereastra cu arc în plicintru. Deasupra apare un cartuș cu monogramă „S L.". Fiecare clădire are câte 10 camere, cu dependințe.

Cea de-a treia clădire – 20 A – este construită pe un plan rectangular, având numai parter. Casa are deschideri rectangulare. Intrarea se face spre

[21] C.F.M.B., dosar 27845.
[22] C.F.M.B., dosar 27845.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

strada, cu deschidere în arc în maner de cos, cu coloane adosate şi deasupra, cu cartuş cu monograma „S.L.". Decoraţiunile externe sunt bogate: cornişa, console de zidărie, friza cu amoraşi, iar la fereastră, ancadramente de zidărie, cornişa pe console cu volute şi cartuş cu ghirlande. Casa are şi camere şi dependinţe. În 1989, aici funcţiona un atelier de sculptură.

Pentru cele trei imobile, avem date privitoare la succesiunea proprietăţii, în două dosare[23] de la Fondul cărţii funciare.

Strada Paleologu – nr. 18, 20 A, 20 B – Ansamblul de trei clădiri – arhitect Leopold Schindl.

În anul 1900, apare ca proprietar a 296 m² de teren, inginerul arhitect Leopold Schindl, a cărui monograma apare pe cele trei clădiri („S. L.") construite ulterior pe acest teren.

Dovada este că, în Anuarul Bucureştiului din 1989, L. Schindl figurează ca proprietar la numerele de atunci – 22, 24 şi 26. În anul 1929, aici funcţiona şi firma „Leopold Schindl & Fiii" – ingineri arhitecţi.

La decesul lui Leopold Schindl, în anul 1939, se face partajul, proprietăţile revenind Josefinei Schindl (născută Watplowek) şi Josefinei Ionescu (născută Schindl).

Între anii 1940–1941, imobilul de la nr. 18 intră în proprietatea lui Arthur Ryser şi Vojmes van Brakell. Buys Helene (născută Ryser), cetăţeni elveţieni. Ryser domicilia în imobil, iar Vojmes locuia în Elveţia.

În anul 1947, Arthur Ryser era singurul proprietar la nr. 18.

În anul 1988, imobilul era proprietate I.A.L.

[23] C.F.M.B., dosare 27846 şi 27487.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

La numerele 20 A și 20 B, în anul 1944 proprietar este Ionescu Alexandru Vicky, probabil nepotul lui Schindl.

În anul 1989, ambele imobile erau proprietate I.A.L.

Pe strada Paleologu, la nr. 22, exista o clădire din cărămidă, cu acoperiș din tablă, în pantă, având parter și etaj, plan și deschideri rectangulare.

Intrarea se face pe fațada sudică, iar alta în plincintru, pe cea de la strada. Casa are cornișa pe console din zidărie, alternând cu denticuli. Balcoanele sunt din zidărie și fier forjat, cu pilaștri adosați intercalând ferestrele etajului. Ca decorațiuni, mai exista: balustri și scut la cheia intrării dinspre stradă și bandouri.

La parter, sunt 5 camere cu dependințe și, la etaj, 6 camere cu dependințe.

Conform Anuarului Bucureștiului din 1918, proprietar era C. V. Obedean.

În dosarul[24] casei, apare proprietar, în perioada 1918–1921 Izak Koppeller (administrator delegat, al SAR, Camera de Comerț și Industrie), care îl vinde lui Joseph Kandel, avocat.

Prin cumpărare, proprietari devin, în perioada 1941–1943, Petre și Evdochia Firica, din str. Popa Soare nr. 15. Aceștia, la rândul lor, vând Ecaterinei Muradian.

În Cartea de telefon din 1947, mai apar ca locatari Alex. Burdacu, maior și J. Ricsemberg.

În 1988, casa era administrată de I.A.L.

Pe această stradă, la nr. 24, se ridica o frumoasă casă – parter cu două etaje – construcția fiind din cărămidă, cu acoperiș din tablă, parțial în pantă, parțial în terasa. Imobilul este realizat după un plan rectangular, cu deschideri tot rectangulare și cu arc în plincintru, la etajul I.

Clădirea are două intrări: una pe fațada estică și una pe cea nordică. Ca decorațiuni exterioare are baluștri, panouri marcate de profile, rectangulare, cu bosaje.

La parter sunt garaje și camere cu dependințe. La etajul I sunt 4 camere și dependințe, iar la etajul II, 9 camere și dependințe.

Anuarul Bucureștilor din 1918 atestă că proprietar era Athena Roșianu.

La cartea funciară[25], în anul 1922, apare ca proprietar Marin Stoenescu, inginer, de la care cumpăra Jacques Eiser (director general al societății „Caroatina") și Olga Eiser (născută Austerlitz).

În cartea de telefon din 1947, mai apar ca locatari B. Bercov și Edgar Kanner.

În anul 1988, imobilul aparține I.A.L.

La nr. 26, se găsea o clădire cu un singur nivel, din cărămidă, cu acoperiș din tablă, în pantă, cu plan și deschideri rectangulare. Intrarea principală este pe fațada sudică și este surmontată de fronton. Partea superioară a ferestrelor este încadrată de profile rectangulare sprijinite pe volute. Imobilul are 7 camere și dependințe.

[24] C.F.M.B., dosar 27848.
[25] C.F.M.B., dosar 27849.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Din istoricul clădirii[26] ştim că, în jurul anului 1902, proprietari erau Atanasie şi Maria Stoenescu. Din 1902, devin proprietari, până în 1947, Sinca Niculescu, avocat, şi Corina Niculescu (născută Stoenescu) – prin act dotal.

Între anii 1947–1970, prin donaţie, proprietar este Laurenţiu Sinca Niculescu.

Prin cumpărare, între 1970–1988 proprietari sunt Virgiliu Eugen Milcu inginer şi Gh. Mocanu, maistru.

Pe un teren de 540 m^2, erau 2 case: corpul principal având 5 camere şi dependinţe, iar corpul secundar, o cameră, spălătorie şi magazie, conform actelor de la dosar – construcţiile au fost realizate în 1893.

Strada Paleologu, nr. 26 – Casa construită în anul 1893.

Situaţia de pe teren, în 1988, ne arată că dispunerea spaţiilor a fost modificată de-a lungul timpului.

În cartea de telefon din 1929, apare ca proprietar senatorul Sinca Niculescu.

În cartea de tefon din 1947, la această adresă este trecut Sinca Niculescu, avocat, şi firma „SARNIC" S.A.R., de lucrări publice, reprezentată de Laurenţiu Niculescu, ca administrator.

Pe strada Paleologu, la nr. 28 (fost nr. 30), colţ cu strada Mântuleasa, pe un teren de 323 m^2, se ridica un bloc – parter şi trei etaje[27], cu mansarda, 24 de camere şi dependinţe.

[26] C.F.M.B., dosar 27850.
[27] C.F.M.B., dosar 27851.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

În dosarul imobilului apare ca proprietar Marin Stoenescu, inginer, care va da proprietatea, ca dotă, fiicei sale, Flora Caragea (născută Stoenescu), la căsătoria ei cu Cezar Caragea, colonel magistrat.

În perioada 1930–1941, mai locuiesc aici și Maria Elvira Stoenescu, care divorțase de soțul ei.

În anul 1947, proprietar apare Cezar I. caragea, colonel.

În urma cercetărilor de pe teren, și în arhive, putem trage câteva concluzii:

Casele de pe str. Paleologu au fost ridicate în trei etape: 1880–1910, 1910–1930, 1930–1945. Datări exacte există doar pentru câteva:

– cea mai veche casă este datată documentar la 1893 și se află la nr. 26.

– la nr. 8 există un imobil construit în anul 1908. Anul apare pe feroneria balconului, cât și în documente.

– datare documentară există și la următoarele case: nr. 5 A – construită în anul 1933; nr. 58 – construită în anul 1934; nr. 4 – construită în anul 1935.

În urma cercetărilor documentare am constatat că imobilele de la nr. 5 A și nr. 5 B au fost ridicate după planurile și în antrepriza arhitectului Marcel Iancu.

Arhitectul Dem. Săvulescu a realizat planurile pentru imobilul de la nr. 4.

Casele de la nr. 18, 20 A și 20 B sunt realizate de arhitectul Leopold Schindl, monograma sa apărând pe frontispiciul fiecăreia dintre ele: „S. L.".

Unele dintre clădiri se încadrează în stilul modern (exemplu: cele construite de arhitectul Marcel Iancu), dar majoritatea sunt în stil eclectic sau fără stil.

Cea mai mare parte dintre imobile au avut ca funcționalitate inițială cât și actuală, pe cea de locuințe; excepție fac clădirea de la nr. 1 și, pe perioade scurte, apartamentele de la numerele 3, 7, 2, 18, unde au funcționat: firme, cabinete radiologice.

Toate imobilele de pe strada Paleologu au fost inițial proprietate particulară. La data cercetării noastre pe teren (1988–1989), locuințe particulare mai erau doar cele de la nr. 11 și 26; regim de proprietate mixtă aveau cele de la nr. 3, 5 A, 5 B, 2, 8, 4 și 12, restul fiind proprietate I.A.L.

În general, clădirile de pe această stradă au valoarea ambientală, cu excepția celor de la 5 A și 5 B, care au și valoarea arhitecturală fiind construite de arhitectul Marcel Iancu și blocul de la nr. 3, cu valoare memoralistică, deoarece aici a locuit scriitorul Panait Istrati, în ultima perioadă a vieții, cât și compozitoarea Hilda Jerea.

Structura socio-profesională a străzii, în perioada studiată, era următoarea:

– intelectuali: profesori, medici, avocați, ingineri, matematicieni, asistenți și profesori universitari, economiști, ofițeri, arhitecți, un scriitori, un sculptor, un pianist; unii dintre ei deținând importante funcții de conducere.

– studii medii: funcționari, laborante, tehnicieni, asistenți medicali.

– muncitori: zidari, șoferi, vânzători (în număr mic).

– elevi și studenți.

– pensionari.

– casnice – puține la număr.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Strada Paleologu rămâne, prin calitatea clădirilor şi farmecul oamenilor, o zonă ambientală aparte a Bucureştiului.

SUMMARY

The Paleologu Street – A fragment of Bucharestan history

by **Victoria Gavril and Carmen Constantinescu**

The Paleologu street, that begins from the Calea Moşilor and ends up in the Mântuleasa Street, crossing the Negustori street, represents a specially beautiful sample of environmental area in Bucharest, including buildings with a high architectural value – built by architect Marcel Iancu – and spaces with memorialistic value, like the house inhabited once by the writer Panait Istrati, or by the composer Hilda Jerea.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro